

УДК 349.3
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v5.2024.11>

І. Б. Іванишин

orcid.org/0009-0000-6238-7878

*аспірант кафедри конституційного, міжнародного права та публічно-правових дисциплін
Київського університету інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку України через призму воєнного стану потребують становлення новітньої моделі соціального захисту, яка тісно пов'язана із якісним та системним реформування права на соціальний захист та інших тісно пов'язаних із ним соціальних прав. Особливо загострилися проблеми соціального захисту населення в умовах воєнного стану, що виявило безліч проблем в організації надання соціальних послуг. Це пов'язано з тим, що величезна кількість людей втратили або покинули свої домівки через бойові дії і відсутність нормальних умов для проживання. В разі збільшилася кількість осіб з інвалідністю. Також збільшилася і кількість військовослужбовців та їх родин, ветеранів, що потребують та потребуватимуть надалі різних соціальних послуг. Загалом система соціального захисту України потребує суттєвої модернізації, адже не виконується її головна мета: гарантувати людині гідний рівень життя. При цьому важлива роль відводиться гармонізації законодавства України з європейськими соціальними стандартами, яка сприятиме побудові такої моделі соціального захисту та зможе динамічно реагувати на сучасні соціальні ризики, гарантувати відповідні виплати, якісні соціальні послуги. Теоретико-правовий аналіз положень доктрини права соціального забезпечення дозволяє констатувати неоднозначність підходів до оцінки сучасного стану міжнародно-правового регулювання соціального захисту в тому числі надання соціальних послуг, а також напрямків імплементації його найважливіших положень у національне законодавство. Проблеми соціального захисту, в тому числі особливості надання соціальних послуг не втрачають своєї гостроти і потребують ретельних досліджень, зокрема з огляду на виклики, які стоять перед Україною в умовах воєнного стану у зв'язку з соціальним захистом та гарантуванням прав нашим захисникам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, захищаючи нашу державу від зовнішніх загроз. Доречно наголосити, що однією із основних проблем у сфері правового регулювання соціальних послуг в Україні є гармонізація національного законодавства

з законодавством ЄС щодо надання соціальних послуг в умовах воєнного стану з перспективою якісного правового регулювання надання соціальних послуг у повоєнний час в Україні.

Стан опрацювання цієї проблематики. Питання правового регулювання надання соціальних послуг в Україні у тій чи іншій мірі досліджували у своїх працях наступні науковці: В. М. Андріїв, Н. Б. Болотіна, В. Я. Бурак, С. Я. Вавженчук, С. В. Венедіктов, С. В. Вишновецька, В. В. Волинець, Л. П. Гаращенко, В. В. Жернаков, О. А. М. І. Іншин, С. М. Прилипко, В. І. Прокопенко, М. М. Клемпарський, І. Д. Копайгора, І. П. Климишин, В. Л. Костюк, Л. Р. Косьмій, В. Я. Мацюк, О. Т. Панасюк, П. Д. Пилипенко, С. М. Прилипко, О. І. Процевський, В. Г. Ротань, В. М. Скобелкін, В. С. Щербина, С. М. Синчук, Я. В. Сімутіна, В. Л. Стрепко, Б. І. Сташків, О. В. Тищенко, Г. І. Чанишева, Н. М. Хуторян, М. М. Шумило, О. М. Ярошенко та ін. Незважаючи на вагомі здобутки науки права соціального забезпечення із цієї проблематики, доводиться констатувати, що на сьогодні все ж залишається чимало питань як теоретичного, так і практичного плану, від вирішення яких залежатиме ефективність правового регулювання надання соціальних послуг в Україні.

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати окремі науково-практичні аспекти правового регулювання надання соціальних послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу: Право на соціальні послуги є історично зумовленим окремим видом права на соціальний захист. Принагідно нагадати, що згідно ч. 1 ст. 46 Конституції України «громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом» [1]. На сьогодні в Україні правове регулювання надання соціальних послуг різним категоріям населення здійснюється чималою кількістю нормативно-правових актів, зокрема Закони України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 р.

№ 2671-VIII, «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» від 14.04.2022 р. № 2193-IX, «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 р. № 2017-III, інші закони та підзаконні акти, що визначають державні гарантії надання соціальних послуг окремим групам населення, в тому числі особам та сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах. Варто зауважити, що з прийняттям у 2019 році закону України «Про соціальні послуги» (далі по тексту Закон) запроваджено інноваційний підхід розвитку соціальних послуг в Україні. Інноваційний характер полягає в тому, що основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг визначені цим Законом, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах. Власне визначення соціальних послуг є також інноваційним. Так згідно зі ст. 1 цього Закону, соціальні послуги – дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають [2]. Доречно наголосити, що раніше закон визначав соціальні послуги як «комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно їх подолати» Порівнюючи ці два визначення, варто зауважити, що нині діючий Закон робить акцент у наданні соціальних послуг на профілактичній складовій, обґрунтовуючи це перевагою, тому що профілактика є ефективнішою, ніж подолання вже наявних проблем. Важко не погодитись з такою позицією законодавця, але подоланням складних життєвих обставин в окремих випадках теж потрібно комусь займатись. Поняття та правова природа соціальних послуг є важливими аспектами права соціального забезпечення, які відіграють значну роль у реалізації соціально забезпечувальних відносин при наданні соціальних послуг. На нашу думку визначення (дефініція) поняття соціальна послуга за своїм змістом в законі є обмеженою та неповною, оскільки не дозволяє сформулювати критерії відмінності соціальних послуг від інших понять в праві соціального забезпечення. Також законодавче визначення потребує уточнення мети, оскільки на практиці надання соціальних послуг не обмежується лише діями, спрямованими на профілактику складних життєвих обставин. Закономірно, що дефініції, які закріплені в нормативних правових актах є легальними і статичними в часі, оскільки вони

становлять основу правового регулювання правових відносин таких законодавчих актів. Варто зауважити, що аналіз юридичної літератури вказує на відсутність єдиного визначення поняття «соціальні послуги», а відповідно є необхідність його уточнення. Як стверджує науковець Я. С. Белєвцова, соціальні послуги слід трактувати як вид діяльності, спрямованої на задоволення основних соціальних потреб людини, попередження та подолання складних життєвих обставин, які вона не здатна подолати самотужки, з метою поліпшення або відтворення її життєдіяльності, сприяння соціальній адаптації та повернення до повноцінного життя [3, с. 6]. Вчений Н. І. Кривоконь визначає соціальні послуги як діяльність, спрямовану на задоволення соціальних та/ або соціально-психологічних потреб особистості чи групи, що має на меті покращення їх скрутною життєвою ситуації, а також спонукання до наснаження та набуття нового досвіду [4 с. 9]. Науковий дослідник В. О. Гончаров у своїй науковій праці пропонує розглядати поняття «соціальні послуги» у широкому та вузькому значенні. В широкому значенні, на його думку соціальні послуги – це послуги, спрямовані на задоволення різноманітних соціальних потреб окремих осіб чи груп населення. Соціальні послуги у вузькому значенні – це комплекс різноманітних заходів, спрямованих на пенсії соціальним групам або окремим індивідам, які перебувають в складних життєвих ситуаціях і потребують сторонньої допомоги, з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації й повернення до повноцінного життя [5, с. 7]. Як бачимо, більшість науковців розуміє соціальні послуги як комплекс заходів, спрямованих на соціальну підтримку категорій населення, що опинилися в складних життєвих обставинах. У цій частині резонним є уточнення науковця Л. Л. Сідельніка, який констатує, що споживачі соціальних послуг, як правило, – це вразливі верстви населення, які мають дуже низький рівень доходів, а у багатьох випадках перебувають за межею бідності. Вони не мають можливості обирати надавачів, аналізувати та порівнювати якість послуги, часто не мають достатньо компетенції для самотійного вибору, а тому не можуть впливати на покращення якості послуги. У цьому разі про певний рівень якості, який би забезпечив досягнення результату, повинна подбати держава [6, с. 73]. На нашу думку соціальні послуги це комплекс правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших заходів спрямованих на окремих суб'єктів, коло яких визначається законодавством та які потребують сторонньої допомоги, з метою профілактики таких складних життєвих обста-

вин, а в разі їх настання усунення таких обставин задля поліпшення або відтворення життєдіяльності, соціальної адаптації та повернення до повноцінного життя таких суб'єктів. Таким чином, аналіз вищенаведених різних за своїм змістом визначень терміну «соціальні послуги» як в законодавстві так і в юридичній літературі дав змогу дійти наступного висновку: визначення у чинному Законі в подальшому потребує доопрацювання з врахуванням позицій науковців та результатів практичної реалізації положень цього Закону. Необхідно зазначити, що у Законі було зроблено важливі законодавчі кроки до формування системи надання соціальних послуг за принципом «гроші ходять за отримувачем соціальних послуг» та «необхідна послуга слідує за отримувачем», коли кошти спрямовують на безпосереднє надання послуг, а не на обслуговування (фінансове, ресурсне) установ/закладів, що їх надають. Така практика засвідчила якісний підхід до надання соціальної підтримки у багатьох європейській країнах. [7, с. 359]. Якщо проаналізувати процедуру надання соціальних послуг, то можна дійти висновку що людина маючи право на зазначені в законодавстві соціальні послуги одноосібно не реалізує своє право. Адже згідно із законодавством, потрібні чіткі процедури, якими мають керуватися як надавачі соціальних послуг на своєму рівні так і одержувачі таких послуг. Доречно підкреслити, що перелік соціальних послуг, які надаються відповідно до цього Закону, визначається класифікатором соціальних послуг, який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Так в класифікаторі, окрім загального визначення окремих видів соціальної послуги, їх короткого опису та строків надання, поданий також перелік суб'єктів, які можуть отримати ту чи іншу послугу та можливе місце надання такої послуги. Класифікатор соціальних послуг є вкрай необхідним підзаконним нормативно-правовим актом, який розроблений Міністерством соціальної політики України та затверджений наказом № 426 від 23 червня 2024 року [8]. З метою більш детального правового регулювання соціально-забезпечувальних відносин у сфері надання соціальних послуг законодавством України передбачена розробка державних стандартів соціальних послуг. У цих нормативно-правових актах визначені особливості надання кожної соціальної послуги, комплекс заходів, які складають її зміст, показники її якості. Важливим є застосування додатків до державних стандартів надання соціальних послуг, які містять таблицю комплексного оцінювання індивідуальних потреб людини. Вочевидь зміст дер-

жавних стандартів фактично деталізує класифікатор, тобто для кожної окремої послуги повинні бути прописані кроки та заходи її надання. Іншими словами державний стандарт – це дорожня карта, де показані всі етапи надання соціальної послуги від звернення по допомогу до оцінки результату. Більше того, саме від державного стандарту залежить визначення вартості послуг, оскільки там прописані обсяги заходів, які передбачені у рамках послуги. Тому видається логічним, що державний стандарт має бути до кожної соціальної послуги. Державний стандарт визначає послугу як дію з конкретним результатом. Він містить правові норми, які мали б допомогти визначити якість послуги і правильно обрахувати обсяг заходів у рамках однієї послуги. Тому правове регулювання надання соціальних послуг через норми державних стандартів важливе з наступних причин: По-перше, вони є правовою гарантією для отримувачів соціальних послуг щодо того, що певні типи послуг є доступними незалежно від фінансового становища, статусу тощо. По-друге, стандарти є гарантією і для суб'єктів, які відповідальні за планування, організацію та надання послуг. Саме наявність державних стандартів є підтвердженням, що послуги є легітимними, і виділені кошти на соціальні послуги витрачаються цілково. По-третє, державні стандарти дозволяють проводити контроль за якістю надання тієї чи іншої послуги, оскільки вони передбачають проведення оцінки якості послуги. Окремої уваги в контексті досліджуваної проблематики заслуговує питання суб'єктного складу, до яких щонайперше варто віднести отримувачів та надавачів соціальних послуг. Необхідно зазначити, що згідно ст. 15 Закону створений реєстр отримувачів та надавачів соціальних послуг. Зазначений реєстр – це автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, яка призначена для збору, реєстрації, зберігання і використання даних про надавачів та отримувачів соціальних послуг, а також запровадження єдиних вимог до всіх надавачів соціальних послуг – як державних і комунальних, так і до недержавних (прибуткових та неприбуткових організацій). Як зазначає науковиця Мокрицька поняття «суб'єкти права соціального забезпечення» окреслює коло осіб чи об'єднання осіб, які в силу наявності соціально-забезпечувальної правосуб'єктності (одночасного поєднання правоздатності та дієздатності) можуть реалізовувати юридичні права та обов'язки у правовідносинах у сфері соціального забезпечення на умовах та у порядку, визначених нормами соціально-забезпечувального законодавства [7, с. 77]. Відповідно до статті 8 Закону суб'єктами системи надання соціальних послуг є: уповноважені органи у сфері надання

соціальних послуг; отримувачі соціальних послуг; надавачі соціальних послуг; об'єднання працівників системи надання соціальних послуг; об'єднання надавачів соціальних послуг; об'єднання отримувачів соціальних послуг. У 2024 році законодавцем були внесені зміни до зазначеної статті, а саме доповнено пунктом 1¹ щодо конкретизації суб'єктного складу через бюджетну установу. За змістом цього доповнення бюджетна установа – це установа, яка організовує та здійснює закупівлю соціальних послуг за рахунок коштів державного бюджету у випадках та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України. Варто зауважити, що необхідною умовою вступу суб'єкта у соціально забезпечувальні правовідносини є така юридична категорія як правосуб'єктність. Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про соціальні послуги» терміном отримувачі соціальних послуг вказані особи/сім'ї, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, яким надаються соціальні послуги. Наприклад, до соціально-незахищених груп належать бездомні особи, діти з інвалідністю, особи з інвалідністю, безпритульні діти, особи, які звільнені з місць позбавлення волі, тощо. Окрім Закону України «Про соціальні послуги», правові засади надання соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді регламентовані Законом України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від 21.06.2001 № 2558-III [9]. Натомість Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» [10], встановлює механізм застосування реабілітаційних послуг для осіб з інвалідністю на базі індивідуальної програми реабілітації. Соціальні послуги мають право отримувати громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, які проживають в Україні на законних підставах та перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема особи, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 № 3671-VI [11]. Правовий статус отримувачів соціальних послуг, задля забезпечення їх адресної соціальної підтримки у складних життєвих обставинах, визначений ст. 12 Закону шляхом закріплення переліку прав та обов'язків. Так отримувач соціальних послуг має право на: отримання соціальних послуг відповідно до умов та порядку їх надання, визначених законодавством про соціальні послуги та договором про надання соціальних послуг; вільний вибір надавачів соціальних послуг; відмову від соціальних послуг, крім випадків обов'язкового надання соціальних послуг, визначених законом; отримання від надавачів соціальних послуг у письмовому вигляді обґрунтування відмови у наданні соці-

альних послуг; та інші. Отримувачі соціальних послуг мають також обов'язки. Серед таких варто відмітити наступні: надавати повну і достовірну інформацію, необхідну для визначення їхніх потреб у соціальних послугах, права на отримання соціальних послуг та визначення умов договору про надання соціальних послуг; виконувати умови договору про надання соціальних послуг; своєчасно інформувати надавачів соціальних послуг про всі обставини, що впливають на надання або припинення надання соціальних послуг, тощо. Новелою чинного Закону, а саме ч. 1 ст. 19 є закріплення права на звернення, щодо необхідності надання соціальних послуг не лише за особою, яка потребує відповідну соціальну послугу або її законного представника, а також за іншими особами, в інтересах осіб, які потребують таких соціальних послуг. Ця норма є важливим елементом профілактичної складової соціальної роботи. В цьому контексті слід відзначити важливу роль вчителів, які повинні співпрацювати з соціальними працівниками наприклад, коли вони виявляють випадки насильства в сім'ї, складне матеріальне становище тощо. Характеризуючи суб'єктний склад варто зауважити, що Закон визначив чіткий перелік осіб, соціальні послуги яким надаються за рахунок бюджету того чи іншого рівня, незалежно від рівня їхнього доходу. Слід підкреслити, що правові засади діяльності надавачів соціальних послуг визначені чинним Законом, який у ст. 1 визначає надавачами соціальних послуг юридичних та фізичних осіб, фізичних осіб підприємців, які включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг. Доречно наголосити, що за винятком фізичних осіб, які надають соціальну послугу догляду без провадження підприємницької діяльності, усі надавачі соціальних послуг мають відповідати загальним та спеціальним вимогам, які визначені постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 «Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг». Відповідно до ст. 13 Закону надавачі соціальних послуг поділені на тих, які належать до державного, комунального або недержавного секторів. До надавачів соціальних послуг недержавного сектору належать підприємства, установи, організації, громадські об'єднання, благодійні, релігійні організації, фізичні особи підприємці та фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності. Характерною особливістю нового Закону є те, що усі надавачі соціальних послуг мають працювати на професійній основі. Це означає, що надання соціальних послуг забезпечується фахівцями та професіоналами (соціальними працівниками, фахівцями

із соціальної роботи, тощо). Варто зауважити, що Закон встановлює виключення лише для фізичних осіб, які надають лише соціальну послугу з догляду і при цьому вони не є підприємцями. Фізичні особи можуть не проходити навчання і можуть не дотримуватися вимог державних стандартів щодо надання соціальних послуг, але при цьому вони обмежені колом осіб, яким надають соціальні послуги.

Висновки. Отже, підводячи підсумок всьому вищевикладеному зауважимо, що правове регулювання надання соціальних послуг, на сучасному етапі розвитку України, враховуючи новели закону України «Про соціальні послуги» направлено на створення сучасної, адресної, якісно нової комплексної системи підтримки незахищених категорій населення. З метою вдосконалення законодавчого забезпечення правового регулювання соціальних послуг та керується аналізом вищенаведених різних за своїм змістом визначень терміну «соціальні послуги» як в законодавстві так і в юридичній літературі вважаємо за необхідне визначення (дефініцію) у чинному Законі в подальшому доопрацювати з врахуванням позицій науковців та результатів практичної реалізації положень закону України «Про соціальні послуги». Варто підкреслити, що основними векторами реформи соціальних послуг в Україні є профілактика складних життєвих обставин та децентралізація надання соціальних послуг жителям об'єднаних територіальних громад на місцях. Але з врахуванням викликів сьогодення в умовах воєнного стану в Україні у зв'язку з агресією р.ф. держава має оперативно реагувати та швидко приймати відповідні рішення щодо визначення соціальних потреб незахищених категорій населення, удосконалення нормативно-правового забезпечення надання соціальних послуг в умовах військового стану.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141.
2. Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 р. № 2671-VIII Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 18, ст.73
3. Белєвцова Я.С. Механізм підвищення якості соціальних послуг на рівні місцевих органів влади : автореф. дис. ... канд. наук з держ. управл. : спец. 25.00.02 / Я.С. Белєвцова ; Харківськ. регіонал. ін-т держ. управл. – Х., 2011. – 20 с.
4. Кривоконь Н.І. Соціально-психологічне забезпечення розвитку соціальних послуг в Україні : автореф. дис. д-ра психол. наук: спец. 19.00.05 / Н.І. Кривоконь ; Ін-т псих. ім. Г.С. Костюка. – К., 2012. – 38 с.
5. Гончаров В.О. Соціальне обслуговування як організаційно-правова форма соціального забезпечення : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец.

12.00.05 / В.О. Гончаров ; НАН України Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького. – К., 2012. – 20 с.

6. Сідельник Л.П. Стандарти якості соціальних послуг, як інструмент забезпечення ефективного соціального захисту. Соціальна робота в Україні: теорія і практика -2007 – № 2-67-84 с.

7. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.

8. Наказ Міністерства соціальної політики №426 від 23 червня 2020 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>

9. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від 21.06.2001 № 2558-III Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 42, ст. 213.

10. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» Від 6 жовтня 2005 року № 2961-IV Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 2-3, ст. 36.

11. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 № 3671-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 16, ст. 146.

Анотація

Іванишин І. Б. Окремі аспекти правового регулювання надання соціальних послуг в Україні – Стаття.

Стаття присвячена окремим аспектам правового регулювання надання соціальних послуг в Україні. Актуальність теми зумовлена необхідністю реформування системи надання соціальних послуг та механізму їх реалізації.

Зроблений акцент на тому, що система соціального захисту України потребує суттєвої модернізації, адже не виконується її головна мета: гарантувати людині гідний рівень життя. Окрім того, з врахуванням викликів сьогодення, на сферу соціальних послуг значно вплинули умови воєнного стану в Україні у зв'язку з агресією р.ф. Тому держава має оперативно реагувати та швидко приймати відповідні рішення щодо визначення соціальних потреб незахищених категорій населення, удосконалення нормативно-правового забезпечення надання соціальних послуг в умовах військового стану. У статті вказується на адресний підхід до розуміння та правового регулювання соціальних послуг за соціальним законодавством України. У результаті дослідження проаналізовано сучасну законодавчу базу з надання соціальних послуг; визначено особливості суб'єктного складу. Зроблено висновок щодо необхідності в подальшому доопрацювати у чинному Законі з врахуванням позицій науковців та результатів практичної реалізації положень Закону визначення (дефініцію) соціальні послуги. В статті аналізується декілька основних підходів до визначення поняття соціальних послуг у юридичній літературі, які полягають у наступному: соціальні послуги з точки зору їх надавачів, соціальні послуги з точки зору одержувачів (адресатів) таких послуг, соціальні послуги як загальне благо, що має суспільний інтерес. Виокремлено основні вектори реформи соціальних послуг в Україні. Такими є профілактика складних життєвих обставин та децентралізація надання соціальних послуг жителям об'єднаних територіальних громад на місцях.

Ключові слова: соціальне законодавство; соціальний захист; соціальні послуги; отримувачі соціальних послуг; надавачі соціальних послуг.

Abstract

Ivanyshyn I. B. Certain aspects of legal regulation of social services in Ukraine. – Article.

The article is devoted to certain aspects of legal regulation of social services in Ukraine. The relevance of the topic is due to the need to reform the system of social services and the mechanism of their implementation.

The emphasis is on the fact that the social protection system of Ukraine requires significant modernization, because its main goal is not being met: to guarantee a decent standard of living for a person. In addition, taking into account the challenges of today, the sphere of social services was significantly affected by the conditions of martial law in Ukraine in connection with the aggression of the Russian Federation. Therefore, the state must respond promptly and quickly make appropriate decisions regarding the identification of social needs of vulnerable categories of the population, improving the regulatory and legal support for the provision of social services in conditions of martial law. The article indicates a targeted approach to understanding and legal regulation of social services

under the social legislation of Ukraine. As a result of the study, the modern legislative framework for the provision of social services was analyzed; the features of the subject composition were determined. The conclusion is made on the need to further refine the current Law, taking into account the positions of scientists and the results of the practical implementation of the provisions of the Law, the definition of social services. The article analyzes several main approaches to defining the concept of social services in the legal literature, which are as follows: social services from the point of view of their providers, social services from the point of view of recipients (addressees) of such services, social services as a common good that is of public interest. The main vectors of the reform of social services in Ukraine are identified. These are the prevention of difficult life circumstances and the decentralization of the provision of social services to residents of united territorial communities at the local level.

Key words: social legislation; social protection; social services; recipients of social services; providers of social services.